

**Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında kanun tasarısı ve
Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/301)**

T. C.
Başbakanlık
Muamelât Genel Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı : 71/2053, 6/4087

25. XII. 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 22. XI. 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

1951 yılı Bütçesine yatırım giderleri için ceman 305 012 272 liralık ödenek konulduğu malûmdur. Bu ödenğin 70 241 770 lirasının âdi bütçenin gelir fazlasıyla, geriye kalan 234 770 502 lirasının da «Alacaklı başlangıç meblâğı», E. R. P. yardımı ve akdedilecek iç istikrazla karşılanması Bütçe Kanununun 3 ncu maddesiyle kabul edilmiştir.

Bu membalardan alacaklı başlangıç meblâğı ile E. R. P. yardımı miktarları göz önüne alınarak 1951 Bütçe Kanununda musarrah istikraz için 60 milyonluk bir salâhiyetin kâfi geleceği anlaşılmıştır.

Tasarımızda; zikri geçen salâhiyet haddi ile birlikte çıkarılacak tahvilâtın muafiyet ve imtiyazları zaman aşımı süreleri ve itfa şekilleri belirtilmiş buna mukabil sermaye piyasasının ihraç anındaki durumuna bağlı olan faiz nispetiyle ihraç fiyatı, itfa müddeti ve her tertipte ihraç edilecek tahvil miktarının tesbiti Hükûmete, bunun dışında kalan diğer şartların belirtilmesi ise aynı icaplar göz önüne alınarak Maliye Bakanlığına bırakılmıştır.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/301
Karar No. 22

10. I. 1952

Yüksek Başkanlığa

Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında kanun tasarısı Maliye Bakanlığı temsilcisi huzurunda incelenip görüşüldü.

Hükûmet gerekçesi okunduktan ve temsil-

ci dinlendikten sonra gereği düşünüldü :

1. Hükûmetin yeni sevkettiği tasarının diğer istikraz kanunlarından farkının, istikrazın âzami faizinin tasarıda tesbit edilmediği, bu-

nun da faiz nispetinin ihracın arifesinde malî piyasa şartlarına siyasi ve iktisadi duruma göre tesbit edilebileceği, çıkacak tahvillerin faizi eski kanunlarda olduğu gibi % 7 olmayıp bunun çok dununda olabileceği sebebinden ileri geldiği,

2. Konversiyon ve erken ödemeye on se ne geçmeden tevessül edilmeyeceği,

3. Bu kabül iç istikrazlarda vergi muafiyetinin kaldırılmasının mahzurlu olacağı, esasen bu muafiyet kalkarsa elde edilecek gelire mukabil bir parayı tahvillerin faizine eklemek lâzımgeleceği,

4. Eski kanunlarda Maliye Bakanlığının her tertipte ihraç giderleri için daha az para harcaması kabul edilmiş ise de bu tasarıda 50 000 liralık bir para konduğu, bunun ise tahvillerin ihracında gereken masrafları ancak

karşılıyacağı,

Cihetleri nazara alınarak tasarının aynen kabulüne oybirliğiyle karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna ve rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Başkanı

Bu R. Sözcüsü

Rize

Diyarbakır

I. Akçal

M. R. Bucak

Kâaip

Urfa

Hatay

Konya

N. Açıanal

C. S. Siren

Y. N. Yigiter

Samsun

Siird

Sivas

Ş. Uluçay

M. D. Süalp

Ş. Ecevit

Yozgad

Yozgad

İmzada bulunamadı

İmzada bulunamadı

F. Nizamoglu

H. Tatlıoglu

Zonguldak

R. Sivisoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/301

Karar No. 27

21 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 25 . XII . 1951 tarihli ve 6/4087 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı Maliye Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanlığı adına Hazine Genel Müdürü hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Hükümet gerekçesinde; 1951 yılı Bütçesinde yatırım giderleri karşılığı olarak kabul edilmiş bulunan (305 012 272) lira ödenegin (70 241 770) lirasının âdi bütçenin gelir fazlasıyla geriye kalan miktarın da «alacaklı başlangıcı meblâğı», E. R. P. yardımı ve aktedilecek iç istikrazlarla karşılanabilmesi imkânı Bütçe Kanununun 3 neü maddesiyle sağlanmış ve bu membalardan alacaklı başlangıcı meblâğı ile E. R. P. miktarları göz önüne alınarak 60 milyon liralık bir iç istikrazın karşılık olarak kâfi geleceği anlaşmış olduğu cihetle bunu temin maksadiyle tasarının sevke-

dilmiş olduğu ve tasarıda, çıkarılacak tahvillerin muafiyet ve imtiyazları, zaman aşımı süreleri ve itfa şekilleri belirtilmiş buna mukabil sermaye piyasasının ihraç amındaki durumuna bağlı olan faiz nispeti ile ihraç fiatı, itfa müddeti ve her tertipte ihraç edilecek tahvil miktarının tesbiti Hükümet'e, bunun dışında kalan diğer şartların belirtilmesi ise aynı icaplar göz önüne alınarak Maliye Bakanlığına bırakılmış olduğu bildirilmektedir.

5751 sayılı 1951 yılı Bütçe Kanununun üçüncü maddesinde (234 770 502) lira bütçe açığının:

a) Avrupa tediye birliğinin kurulması hakkındaki anlaşmanın 10 neü maddesi gereğince memleketimize tahsis edilmiş bulunan (25) milyon dolârlık (alacaklı başlangıcı) meblâğından (position initiale) 1 Temmuz 1951 tarihine kadar kullanılacak kısmın Türk lirası karşılığı Merkez Bankasına hazine hesabına nakledilmek suretiyle;

b) Avrupa kalkınma programı (E. R. P.)

gereğince memleketimize mahsus vasıtasız yardımlardan elde edilecek malların satış ve tahsisinden hısl olarak Türk liralariyle;

c) Akdolunacak iç istikraz hâsılı ile;

Kapatılacağı tasrih edilmiş bulunuyor.

Yukarda (a, b) işaretli kaynaklardan temin olunan meblâğlara ilâveten yıl sonuna kadar 1951 yılı bütçesinde tasarrufu mümkün ödenekler de göz önünde bulundurulmak suretiyle yapılacak iç istikrazın Hükümetçe (60 000 000) lira olarak tesbit ve teklif edilmiş bulunması komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Bundan evvel kabul olunan iç istikraz kanunları, faiz haddi ile itfa müddeti hükümlerini de ihtiva ettiği halde, tasarıda bu hususların Bakanlar Kurulunca tesbit olunması ve yine bundan evvelki kanunlara göre ihraç fiyatları Maliye Bakanlığınca tesbit edilmekte olmasına mukabil bu cihetin de yine Bakanlar Kurulunca tesbit edilmesi, teklif olunmaktadır.

İtfa müddeti ile fii faiz ve fii ihraç, ihraç anındaki para piyasasına hâkim olan muhtelif iktisadi şartlar göz önünde bulundurularak Hükümetçe ve diğer şartların Maliye Bakanlığı tarafından tesbit olunmasını uygun gören komisyonumuz maddelerin müzakeresine geçmiş ve tasarının birinci maddesini Hükümetin teklifi veçhile aynen ve ikinci maddeyi ibare değişikliği ile 3, 4 ve 5 nei maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul etmiştir.

6 nei maddede, çıkarılacak tahvillerin temi-

nat olarak itibari kıymetleri üzerinden kabul edileceği tasrih edilmiş olmasına ilâveten, (itibari kıymet üzerinden) tâbirinden sonra (başabaş) kelimesinin maddede yer almasının bir hasiv olduğundan maddeden (başabaş) kelimesi çıkarılmak suretiyle madde kabul edilmiştir.

7, 8, 9, 10 ve 11 nei maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilen tasarı, Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan İstanbul <i>E. Adakan</i> Kâtip Sivas <i>H. İmre</i> Bilecik <i>Y. Üresin</i> Eskişehir <i>A. Potuoğlu</i> Gümüşane <i>K. Yörükoğlu</i> İzmir <i>B. Bilgin</i>	Başkan V. Burdur <i>F. Çelikbaş</i> Afyon-K. <i>A. Veziroğlu</i> Bursa <i>K. Yılmaz</i> Giresun <i>H. Erkmən</i> İstanbul <i>A. H. Başar</i> İzmir <i>T. Gürerk</i> Konya <i>R. Birand</i> Ordu <i>R. Aksoy</i>	Sözçü Çanakkale <i>E. Kalafat</i> Bolu <i>M. Güçbilmez</i> Diyarbakır <i>M. Ekinçi</i> Giresun <i>M. Şener</i> İstanbul <i>H. Hüsmen</i> Kırşehir Muhalifim <i>O. Bölükbaşı</i> Mardin <i>R. Erten</i> Trabzon <i>S. F. Kalaycıoğlu</i> <i>C. R. Eryüboğlu</i>
--	---	--

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

60 milyon liralık İç İstikraz Akdi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hâsılı 1951 yılı Bütçe açığının karşılanmasında kullanılmak üzere 60 milyon liraya kadar uzun vâdeli iç istikraz akdi-ne Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için mütaaddit tertiplerde hâmiline yazılı tahvil ihraç olunabilir.

Her tertibin itibari resülmal yekûnu, yıllık faiz nispeti veya faizle birlikte ikramiye tutarı, ihraç fiyatı ve itfa müddeti Hükümet; diğer şartları Maliye Bakanlığı tarafından tesbit olunur.

MADDE 3. — Tahvillerin itfası, borsada başabaştan aşağı fiyatlar ile satıldıkları müddetçe buradan satınalma yoluyla, başabaş bulunmuş veya aşmış bulundukları takdirde kur'a çekmek suretiyle yapılır.

İkramiyeli tahvillerin itfası kur'a yoluyla icra edilir.

MADDE 4. — Her tertibe ait tahviller ihraç tarihlerinden itibaren 10 yıl geçmedikçe erken ödemeye veya konversiyona tâbi tutulamaz. Bu tarihten sonra keyfiyet, Hükümetçe üç ay önce ilân edilmek suretiyle her hangi bir faiz vâdesinde tedavülde kalmış olan tahvillerin tamamı veya bir kısmı için başabaş erken ödeme ve yahut konversiyon yapılabilir.

MADDE 5. — Tahvillerin faiz, bedel ve ikramiyeleri geçici ve kesin tahviller ve bunların kuponlarıyla ödemelerine ait evrak ve senetler, ilân ve istikraza ilişkin diğer işlemler istikrazın tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaftır.

MADDE 6. — Bu kanun gereğince çıkarılacak olan tahviller genel ve katma bütçe ile idare olunan daire ve kurumlara, il özel idareleri ve belediyelere yapılacak artırma, eksiltme ve sözleşmelerde teminat olarak itibari kıymetleri üzerinden başabaş kabul olunur.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden önce bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vâdesi gelmiş faiz kuponlarının bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin itfa bedeli varsa

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

60 milyon liralık İç İstikraz akdi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için mütaaddit tertiplerde hâmiline yazılı tahvil ihraç olunabilir.

Her tertibin itibari resülmal yekûnu, yıllık faiz nispeti veya faizle birlikte ikramiye tutarı, ihraç fiyatı ve itfa müddeti Bakanlar Kurulu; diğer şartları Maliye Bakanlığı tarafından tesbit olunur.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun gereğince çıkarılacak olan tahviller genel ve katma bütçe ile idare olunan daire ve kurumlara, il özel idareleri ve belediyelere yapılacak artırma, eksiltme ve sözleşmelerde teminat olarak itibari kıymetleri üzerinden kabul olunur.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden önce bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vâdesi gelmiş faiz kuponlarının bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin itfa bedeli varsa

yalnız o miktar tahvili teminat olarak alan daire ve kurumlara ait olur. Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan Millî Emlâk bedellerinin ödenmesinde dahi başabaş kabul olunur.

MADDE 7. — Bu istikraza ait faiz kuponlarının bedelleri ve ikramiyeler, tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren 5 yıl ve tahvil bedelleri tediyesi lâzımgeldiği tarihten itibaren 10 yıl sonra Hazine lehine zaman aşımına uğrar.

MADDE 8. — Bu kanun gereğince yapılacak istikrazın her tertibinde ihraç giderleri Devlet Borçları Bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme ödenek kaydı suretiyle ödenir .

Maliye Bakanlığı her tertipte, ihraç giderleri için 50 000 liraya kadar geçici harcamaya yetkilidir.

MADDE 9. — Bu kanunun akdine izin verdiği istikrazın her tertibine ait yıllık faiz, ikramiye, itfa ve diğer giderleri karşılayabilecek ödenek her yıl Devlet Borçları Bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme konulur.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri B. V.
	S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı ve İçişleri B. V.	Adalet Bakanı
	R. Nasuhioğlu
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
H. Köymen	
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
	H. Polatkan
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. İleri	K. Zeytinoğlu
Ekö. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
M. Ete	Dr. E. H. Üstündağ
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
	N. Ökmen
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı ve Gü. ve T. B. V.
S. Kurtbek	N. Özsan
İşletmeler Bakanı	
H. Gedik	

yalnız o miktar tahvil teminat olarak alan daire ve kurumlara ait olur. Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan Millî emlâk bedellerinin ödenmesinde dahi başabaş kabul olunur.

MADDE 7. — Hükümetin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin sekizinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin onuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin on birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.